MOLDOVA E ÎN DOLIU

APEL
către cetățenii Republicii Moldova

Stimați concetățeni,

Pe pămîntul nostru pașnic s-a vărsat sînge... Au căzut răpuși de gloanțe fii ai acestui pămînt pe care îi deplîng rudele, apropiații, îi deplîngem toți împreună, conștienți de faptul că jertfa lor putea fi evitată.

Moartea acestor bărbați în floarea vîrstei este o consecință directă a ambițiilor politice neînfrînate, a acțiunilor agonizante ale structurilor vechi, a demagogiei profesate de către cei care nu poartă răspundere pentru nimic. Istoria îi va judeca și pe unii, și pe alții.

Zilele acestea am fost la un pas de a folosi șansa ieșirii din criză pe cale pașnică și civilizată. Tocmai aceasta l-a alarmat la nebunie pe răuvoitorii noștri, pe cei cărora le stă în gît opțiunea majorității poporului pentru suveranitate și independență. Dușmanii noștri se înșeală: gloanțele au oprit bătăi de inimă, dar nu pot și nu vor stăvili niciodată năzuința poporului spre libertate, spre o viață pe care a meritat-o dintotdeauna.

Dumneavoastră știți că ieri a fost creată o comisie de conciliere pentru depășirea crizei provocate de evenimentele de la Dubăsari. După o început de negocieri, deloc ușoare, s-a semnat un protocol de conciliere, care prevede și retragerea în punctele inițiale a formațiunilor armate. Așteptăm observatori străini, care urmează să aducă la cunoștința opiniei publice mondiale adevăratele motive ale tragediei, adevărata stare de lucruri.

Înțeleg emoțiile, împărtășesc indignarea populației față de cei care încearcă, nu pentru prima oară, să ne intimideze utilizînd armele și minciuna. Dar nimeni nu-o să mă convingă că nu am procedat just folosind și de data bune să ne conducem.

Nicidecum nu putem porni acum de la cerințele ultimative ale celor care ieri au provocat (pentru a cîta oară!) dezordini în capitală, cerînd arme și criticînd Guvernul că nu procedează la măsuri drastice că nu răspunde la vărsările de sînge cu noi vărsări de sînge.

Nu, stimați concetățeni, acestea nu pot fi metodele noastre. Chemările de tipul «Să-i nimicim într-o noapte!» nu sînt altceva decît provocări bine ticluite, care ar face jocul, poate, ultimei tentative a dușmanilor de a ne îngenunchea, de a ne înrobi din nou.

Noi optăm pentru conciliere, pentru găsirea de soluții pașnice. Vom cîntări totul pînă vom găsi o ieșire din acest impas (impas caracteristic, de altfel, pentru multe regiuni ale fostei Uniuni Sovietice).

Încredințez poporul că în această ordine de idei voi conlucra cît mai fructuos cu Parlamentul, cu Guvernul Republicii, voi accepta propunerile și ideile rezonabile ale partidelor, organizațiilor social-politice, culturale, religioase și de alte orientări. Crezul poporului nostru trebuie să fie pacea civilă. Nu conciliere înseamnă trădare de neam, după cum strigă unii. Dimpotrivă, am putea considera drept trădare de neam comiterea greșelilor ce se soldează cu pierderea de vieți omenești. Oare la nevoile noastre, cîte le avem moștenite de la vechiul sistem, ne mai trebuie și altele, dintre cele mai groaznice?

Vă chem pe toți la calm, vă îndemn să chibzuim lucrurile la rece și să nu răspundem provocărilor.

Și vă mai solicit puțină răbdare... Pentru a ne permite să procedăm la reformele adevărate ce necesită și timp, și liniște, și înțelegere, și concordie civilă. Deocamdată sîncordie civilă. Deocamdată sîn-

IN MEMORIAM

Pentru o libertate, pentru un ideal

17 decembrie. Zi de iarnă cu soare și fără zăpadă. Țara Moldovei e îndoliată. La multpătimita Catedrală din Grădina publică a Chișinăului plîngea un popor, suspina pămîntul sub picioare. În rîndul martirilor acestei Patrii s-au mai înscris patru — Gheorghe Cașu, Valentin Mereniuc, Ghenadie Iablocikо, Mihai Arnăutu. Aici ardeau luminări, era tăcere, erau lacrimi. Preoți mari au făcut serviciul divin. Două sicrie, cu Gheorghe și Ghenadie, doi miri făr'de mirese, cu cruci la căpătîi în loc de coroane de cununie, însoțiți de vornicei și druște cu chipurile încrîncenate de durere, legați la mîini cu batiste avînd colțurile în jos, treceau pe aleile parcului. Ceilalți doi, miri și ei în sicrie, Valentin și Mihai au trecut pe drumurile satelor copilăriei lor — Bilicenii Vechi și Cărpineni. Pentru ultima dată au trecut.

În parcul Catedralei — mii de oameni. Cum, Doamne, încumeți să lași chinuit atît de mult un popor, să plîngă bărbații lui? De ce atîta năpastă? Cine ne va face dreptate aici pe lumea aceasta? Cum să bați mătănii cînd sălbaticul vine peste tine, — vorba poetului Grigore Vieru.

La mitingul de doliu conducerea republicii, parlamentari, miniștri, prezentă fiind la funeralii, și-a plecat fruntea în fața părinților, rudelor, prietenilor celor plecați în lumea tăcerii. La funeralii a asistat o delegație a Sovietului Suprem al Republicii Belarus.

Tineri, negreșiți încă la vîrsta lor, au lăsat în chinul durerii sufletești patru mame, văduvindu-le de bucuria de a-i săruta pe frunte, de a crește nepoței, de a le fi ei sprijin la anii bătrînețel. Cumplite vremuri, blestemat noroc.

Patru fiie de destin stropite cu sînge. Patru vieți smulse din tulpina Moldovei. Porumbeii filfîiau spre cer, arătîndule parcă drumul pe care au a merge.

Apoi cei doi chișinăuieni au fost duși la statuia Ștefan cel Mare. De asemenea și fotografiile băieților de la țară. Și toți ei au fost primiți sub crucea Voievodului, intrînd în straja Măriei sale.

Astfel s-au jertfit pentru un neam de viță rară, pentru o libertate, pentru un ideal. Cu voia lui Dumnezeu au plecat în ceruri.

Maria LAPUȘNEANU.

Foto de V. SAFULIN.

O nenorocire nu vine niciodata singură

Ședința ordinară a sesiunii a VIII-a a fost amînată pentru ziua de miercuri

Conform deciziei adoptate în ședința Prezidiului Parlamentului Republicii Moldova, ce a avut loc în cursul după-amiezii de luni, 16 decembrie, ședința ordinară a sesiunii a VIII-a se amînă pentru ziua de miercuri, oreie 10.00. Amînarea este condiționată de declararea zilei de marți, 17 decembrie, drept zi de doliu național și de funeraliile polițiștilor căzuți la datorie în timpul conflictului armat de la Dubăsari.

Ședința ordinară a Prezidiului Parlamentului

În cursul după-amiezii de luni a avut loc ședința ordinară a Prezidiului Parlamentului Republicii Moldova, prezidată de dl Alexandru Moșanu, președintele forului legislativ suprem.

Pe ordinea de zi au fost incluse următoarele puncte: prezentarea unei informări asupra evoluției evenimentelor legate de incidentul din 13 decembrie 1991 de la Dubăsari, o comunicare despre participarea delegației Parlamentului Republicii Moldova la întîlnirea cu Comisia pentru relațiile cu țările nemembre a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei.

În raportul prezentat pe marginea primului punct de pe agendă, luat în dezbatere, dl Dumitru Postoavan, Procurorul Republicii Moldova, a elucidat un șir de fapte și a reprodus cifre ce au reliefat mai pronunțat starea de lucruri ce s-a creat în zona de conflict. Asupra aceleeași chestiuni a luat cuvîntul dl Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova. În intervențiile domniilor lor, membrii Prezidiului, doamnele Nadejda Brînzan și Larisa Pocatilova, care se deplasaseră la Dubăsari, au vorbit despre starea de lucruri de care au luat cunoștință la fața locului.

Dl Vasile Nedelciuc, președintele Comisiei parlamentare pentru problemele externe, a prezentat o informare vastă despre activitatea delegației parlamentare pe care a condus-o în timpul deplasării la București, unde s-a întîlnit cu Comisia pentru relațiile cu țările nemembre a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei.

Moldova-pres.

Podul e redeschis

După cum a declarat un reprezentant al Ministerului de Interne al Republicii Moldova corespondentului agenției Moldova-pres, luni dimineață, la orele 6.00, ca urmare a activității Comisiei de conciliere care se află de cîteva zile în zona din stînga Nistrului, reprezentanții Ministerului de Interne al Republicii Moldova și cei ai separatiștilor au convenit asupra retragerii reciproce de pe pozițiile ocupate anterior.

Respectînd înțelegerea, trupele de poliție au început încă de la orele 6.00 retragerea la bazele de staționare din Transnistria.

Reprezentantul M. A. I. a declarat, de asemenea, că există informații privitoare și la retragerea trupelor separatiștilor.

În ceea ce privește podul de la Dubăsari, el este redeschis circulației, iar trupele de poliție, care erau în zonă, s-au retras.

ma convinga că nu am procedat just folosind și de data aceasta metode politice, recurgînd la calea pașnică de aplanare a conflictului. În situația în care ne aflăm la această răspîntie istorică, cînd unele forțe sînt gata să pună din nou în joc însăși existența noastră ca stat, ca neam, eu voi dialoga cu oricine, voi accepta orice critică, dacă e constructivă, nu mă voi împăca, însă, niciodată cu pierderile de vieți omenești.

Să nu încerce nimeni să mă convingă că nu am procedat corect. Ascultați ce spun soțiile, mamele, copiii polițiștilor trimiși la Dubăsari. Oare pentru noi nu înseamnă nimic lacrimile lor, ale celor ce și-au pierdut de acum soțul, părintele, copilul, fratele, prietenul? Doar nu avem inimă de piatră ca să nu putem simți durerea și neliniștea. De aceste și de alte considerente ce țin de rațiune, de cumpătarea și înțelepciunea creștină, trecînd peste orgoliile personale, peste ambiții, am semnat documentul cu privire la încetarea focului și la soluționarea pașnică a conflictului armat din zona Nistrului. Am făcut-o pentru că sînt convins că numai așa vom putea opri vărsarea de sînge, numai așa vom putea restabili pacea și concordia civilă. Deocamdată sîntem nevoiți aproape zilnic să calmăm ba pe un grup, care vrea război, ba pe un altul, care nu vrea război, fiecare dintre ele venind cu învinuiri la adresa conducerii republicii. În asemenea condiții este, pur și simplu, imposibil să ne mișcăm înainte, în linii mari am trasat calea pe care o vom urma. Cerem îngăduința domniilor voastre pentru a declanșa realizarea programelor concrete.

Doresc și voi face totul ce depinde de mine ca în țara Moldovei să domine pacea și rațiunea. E de datoria noastră să nu mai admitem noi victime, alte pierderi de vieți omenești. Căci dreptul la viață e dat de la Dumnezeu.

Mircea SNEGUR,
Președintele Republicii Moldova

Chișinău,
16 decembrie 1991

O nenorocire nu vine niciodata singură

Mama îndurerată, cu văl negru pe cap și pe suflet — profesoarea Larisa Mereniuc — și-a înmormîntat feciorul. Cel dintîi fecior — Valentin. Un verde brad, deși crescut nu la munte, ci într-o cîmpie dinspre nordul Moldovei, și-a avut cetina vînjoasă și semeață, rădăcinile adînci în huma strămoșească. Din seva pămîntului a luat tărie, acea tărie care a avut-o neamul său învingînd cruzimea norocului din toate timpurile. Și în mormînt s-a petrecut la numai cei 24 de ani. Au fost dure încercările vieții lui. Fiind student l-a cerut armata, ducîndu-l la război în Afganistan. Doi ani, încătușată în mrejele fricii, maică-sa a stat de veghe luminii zilelor fiului. Acolo în pustiuri scut al destinului i-au fost lacrimile, așteptările, ruga ei către ceruri pentru a fi ocrotit. I l-a păzit Dumnezeu. S-a întors Valentin acasă, dar cu sufletul schilodit. Și-a reluat studiile la institut, apoi absolvindu-l a hotărît să devină el scut al neamului, scut a tot ce i-a fost scump și drag. A abandonat pașnica profesie de pedagog, devenit apărător al ordinii, apărător al Țării Moldova.

A fost ucis Valentin Mereniuc. La podul Dubăsari. Aici, la ei acasă a fost ucis. De licheaua șovină, transformată de ideologia imperială într-un trib și adus într-un cuib străin cu scopul de a infecta cu puroiul scurs dintr-o bubă rea un pămînt sfînt unde crește sămînța bună.

S-a dus Valentin după tatăl-său, de îndată s-a dus. Căci în vara aceasta dragul lui părinte, Andrei Mereniuc, pedagog fiind și el, intrat abia în al cincilea deceniu, a făcut legămînt cu cealaltă lume.

O nenorocire nu vine niciodată singură. Doi stîlpi ai casei și-au mutat locul. Două goluri mari într-o inimă mică de femeie. Două morminte, ținîndu-se de mîini în cimitirul satului Biliceni, de lîngă Bălți. Fie-le țărîna ușoară! Și-n paza Domnului fie cei vii!

Maria SÎRBU.

O nouă provocare

Luînd cuvîntul în cadrul ședinței ordinare a Prezidiului Parlamentului Republicii Moldova, care a avut loc în a doua jumătate a zilei de luni, 16 decembrie, dl Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova, a informat asistența că pe parcursul zilei de duminică Reprezentanța permanentă a Republicii Moldova la Moscova a fost atacată de o mulțime de circa 300 persoane. Numai datorită faptului că lucrătorii noștri au fost preîntîmpinați cu puțin timp înainte de această provocare și, ca urmare, s-a recurs la întărirea pazei edificiului Reprezentanței, conflictul a putut fi evitat, transmite agenția Moldova-pres.

Conform informației parvenite pînă la ora actuală, persoanele agresive ce au pus la cale o nouă provocare fac parte din grupurile de adepți ai lui Jirinovski și Travkin.

ATITUDINI

A ajuns cuțitul la os!

A luat sfîrșit scrutinul electoral. Băștinașii Transnistriei de două ori au avut de respins presiunea grupelor paramilitare înarmate cu pistoale-automate și mitraliere: la 1 decembrie au fost siliți să se încadreze în alegerea pretinsului prezident al republicii-fantoma, iar la 8 decembrie au fost împiedicați să participe la alegerea Președintelui Republicii Moldova.

Recent am fost la Grigoriopol, la baștină, cu chestiuni de serviciu. Concomitent am vrut să mă conving, că pe acolo s-au calmat spiritele, că oamenii lucrează în liniște. Realitatea, însă, m-a dezamă-

(Sfîrșit în pag. 3).

Cine ațîță spiritele?

Conferința de presă la Reprezentanța Republicii Moldova la Moscova

După cum era și de așteptat, conflictul de la Dubăsari a stîrnit un val de minciuni și ură îndreptate (a cita oară!) împotriva moldovenilor. În presa moscovită sînt intervievate «jertfele naționaliștilor», neobositul Nevzorov cheamă prin intermediul televiziunii leningrădene voluntarii să plece în Transnistria: «Nașih bjut!», iar în fața Reprezentanței Moldovei la Moscova Kogan și echipa sa de «patrioți» organizează pichetări cu lozinci «Ubiiți» și previn că vor lua cu asalt clădirea... În această atmosferă a avut loc și conferința de presă, la care au participat: I. Ciubuc, reprezentantul permanent al Moldovei la Moscova, N. Chirtoacă, directorul general al Departamentului de stat în problemele militare, general-maiorul T. Dabija-Kazarov, comisarul militar al republicii, O. Nantoi, directorul serviciului de analiză politică și informații.

Precum a menționat la deschiderea întîlnirii dl T. Ciubuc, scopul provocației de la Dubăsari era de a face să eșueze convorbirile Președintelui Snegur cu liderii Comunității Statelor Independente. Dacă separatiștii n-ar profita de sprijinul armatei și al unor forțe din centru, a spus dumnealui în continuare, atunci mai ușor am găsi limbaj comun și soluții rezonabile.

Dl Chirtoacă împreună cu generalul-maior Dabija-Kazarov au sosit la Moscova pentru a se întîlni cu E. Șaposnikov, ministrul apărării, avînd scopul să-l convingă pe mareșal să intervină pentru a dezarma formațiunile mercenarilor și a preveni amestecul armatei în conflicte. Ministerul Apărării al U.R.S.S., chiar dacă nu a fost implicat în mod direct în această confruntare, nu și-a dat osteneala să intervină pentru a opri amestecul comandantului din Transnistria în treburile interne ale Republicii Moldova și în evenimentele recente de la Dubăsari.

Dl Chirtoacă s-a referit în detaliu la situația creată și motivele conflictului. El a spus că declarația generalului Iakovlev comandantul armatei 14, prin care acela își asumă funcțiile Departamentului de securitate și apărare a Transnistriei, este o dovadă elocventă despre joncțiunea directă a militarilor cu separatiștii, procedura fiind aceeași ca în Țările baltice: adunările de ofițeri au hotărît de a trece împreună cu unitățile respective sub jurisdicția noilor formațiuni statale, hotărîri care, după cum se vede, valorează mai mult decît chiar ordinile ministrului apărării Șaposnikov. Nu avem nici o îndoială că general-locotenentul I. Morozov, comandantul districtului militar Odesa, este de asemenea printre liderii proceselor separatiste. Anume armata a aprovizionat regimentul «Dnestr», precum și detașamentele muncitorești de autoapărare, cu automate Kalașnikov, mașini blindate și chiar tancuri. Este vorba, de fapt, de bande de mercenari care-i slujesc pentru plată pe separatiști să terorizeze populația.

Dl O. Nantoi, ca membru al comisiei de conciliere, a menționat că nici o inițiativă a conducerii republicii de a stabili un dialog nu a fost susținută de separatiști. Tot din această cauză nu s-a realizat nici un punct din tratatul de conciliere, au fost zădărnicite și eforturile a două comisii respective din Federația Rusă. Iar după alegerile de la 1 decembrie din Transnistria s-a început o campanie agresivă de lichidare a structurilor de stat ale Moldovei în această zonă. De acum doi ani locuitorii din partea stîngă a Nistrului sînt terorizați prin dezinformare, ațîțarea spiritelor, avertizări cum că dacă vor rămîne în cadrul Republicii Moldova vor fi alipiți la România.

Asemenea practică poate fi calificată drept provocație politică bine pusă la punct. În atmosfera fărădelegilor din Transnistria se consolidează structurile militar-totalitariste, se conturează tot mai clar faptul că aici confruntarea poartă un caracter politic, și nu național.

A urmat imediat întrebarea corespondentului de la radio Rusia: «Dacă nu e vorba de un conflict din motive naționale între moldoveni și ruși, atunci de ce este implicată în el armata?».

«Din nenumăratele întîlniri cu militarii din Tiraspol, a răspuns dl Chirtoacă, am tras concluzia că ei sînt special induși în eroare prin zvonurile cum că vor fi în timpul apropiat privați de garanții sociale și drepturi, deși pînă în prezent nici un ofițer n-a fost supus discriminării... N-am avut și nu avem probleme cu armata din partea dreaptă a Ni-

(Sfîrșit în pag. 3).

ZONA DE SECURITATE.md